

Stabschef
Calle Karlsson
0410-73 39 35
calle.karlsson@trelleborg.se

Framtidens Trelleborg – ny översiktsplan för orter och landsbygd 2028, utställning

Bildningsnämndens yttrande vid samråd

Ny översiktsplan för orter och landsbygd var utställt för samråd under tiden 3 juli – 26 september 2017 och bildningsnämnden behandlade ärendet vid sammanträde den 13 september 2017.

Bildningsnämnden beslutade att besvara remissen avseende Översiktsplan för orter och landsbygd 2028 med föreliggande förslag till yttrande (se nedan) och därmed framhålla att översiktsplanen bör kompletteras med ett övergripande stycke om utbildning som en av de övergripande utgångspunkterna för kommunens fysiska planering, att föreslå en större utbyggnad av bostäder i Alstad för att skapa större underlag för skola och annan service, samt att det bör avsättas ytterligare ytor i Anderslöv och Skegrie för framtida förskole- och/eller skoletableringar.

Samrådsyttrandet

Trelleborgs kommun har som mål att växa och bli 50 000 invånare 2028. En sådan tillväxt skapar bl.a. stora behov av nya förskole- och skolplatser, och därmed behov att avsätta mark för framtida förskole- och skoletableringar. 25 procent av tillväxten ska ske utanför tätorten, inom det område som omfattas av föreliggande förslag till Översiktsplan för orter och landsbygd.

Utbildning som en av de övergripande utgångspunkterna för kommunens fysiska planering

Förslaget till översiktsplan utgår framför allt från hårdare aspekter, som behov av nya bostäder och frågor om trafik och infrastruktur. Även om utgångspunkten behöver vara hur orter och landsbygd ser ut idag, så präglar denna utgångspunkt även planeringen för framtiden i för hög grad.

I den utsträckning översiktsplanen nämner förskola och skola så handlar det om platsbehov och närhet till förskola och skola som en service på orten. Bildningsnämnden saknar i det perspektivet ett mer övergripande resonemang om hur förskolan och skolan, genom att ges en central roll i föreliggande planeringsarbete, kan utgöra en kraftfull strategi och effektiv framtidsinvestering för kommunen när det gäller att uppnå de kommunövergripande målen livskvalitet, arbete, hållbarhet och delaktighet.

Det stora behovet av nya förskole- och skolplatser är en stor utmaning för kommunen, men det är också en stor möjlighet att profilera kommunen som en skolkommun och att skapa förutsättningar för en likvärdig skola av hög kvalitet.

I regeringens nationella strategi för regional tillväxt och attraktivitet 2014-2020 framhålls att globaliseringen ökar behovet av att utveckla den lokala nivåns arbete med att påverka sin tillväxt och livskraft. Den ökande konkurrensen om företag, boende, arbetskraft och kompetens i kombination med ökad rörlighet och nya pendlarmönster gör att den lokala nivån behöver göra medvetna och strategiska investeringar i frågor som berör platsens attraktivitet. Det handlar om att attrahera företag, nya invånare och besökare, vilket också resulterar i ökade skatteintäkter.

Utbildning är en central fråga som genomsyrar hela den svenska samhällsdebatten. Bland annat med anledning av all den evidensbaserade forskning som idag finns att tillgå och som tydligt visar på utbildningens allt mer avgörande betydelse för möjligheten till långsiktig etablering på arbetsmarknaden och upplevd hälsa. Utifrån denna aspekt är det rimligt att anta att förskola och skola är en central fråga för en kommuns attraktionskraft. Det är därmed också rimligt att anta att det för många människor som överväger att bosätta sig i Trelleborgs kommun, är en viktig fråga om kommunen satsar på skolan, att de kan få plats för sina barn i förskolan och skolan, men också att lärmiljöerna och utbildningen håller hög kvalitet.

Eftersom behovet av såväl bostäder som nya förskolor och skolor kommer att vara stort har kommunen möjlighet att skapa strategier för att framtida byggnation ska motverka bostads- och skolsegregation. Forskningen är tydlig avseende likvärdighetens betydelse för att lyfta skolresultaten. Internationella undersökningarna visar att elevernas familjebakgrund har fått större betydelse för studieresultaten. Boendesegregation med socioekonomiska och etniska förtecken är exempel på strukturella villkor som påverkar flera saker, men inom utbildningssammanhang just barn-/elevsammansättningen på en förskola eller skola. Detta är något som i sin tur påverkar den så kallade peer-effekten (vilken betydelse eleverna har för varandras lärande, motivation och prestationer), skolkulturen och den individuella motivationen enligt flera forskningsstudier.

Genom att arbeta fram medvetna strategier för att i samband med nybyggnation av förskola eller skola, även parallellt planera för vilka bostäder som ska omge den samt planera för samutnyttjande av lokaler och utemiljö så kan kommunen påverka strukturella villkor i samhället. Översiktsplanens nuvarande förslag kopplat till utbildningsverksamheterna blir i detta avseende för begränsat av nuvarande villkor. Det handlar med andra ord inte enbart om att bygga till befintliga eller om att bygga nya förskole- eller skolbyggnader, utan om att bygga förskola och skola och att i sammanhanget bygga strukturella förutsättningar för ett hållbart samhälle.

Förslaget till översiktsplan anger vidare endast ett antal bostäder som behövs för att uppnå befolkningsmålet. För att kunna motverka bostadssegregationen och därmed skolsegregationen måste kommunen ha en strategi för vilken typ av bostäder som ska byggas var. För vem byggs bostäderna? Vilka flyttkedjor ger byggnationen upphov till? En sådan strategi borde, vid sidan av en analys kring generationsväxlingar i befintliga områden, också kunna bidra till bättre träffsäkerhet i befolkningsprognoserna och därmed en mer tillförlitlig planering för nya förskolor och skolor.

Alstad

Enligt förslaget till översiktsplan är det viktigt att Alstad utvecklas med nya invånare för att servicen i form av förskola och grundskola ska kunna bibehållas.

Alstad skola är en en-parallellig f-6 skola. Trots att skolan har ett stort upptagningsområde är klasserna på skolan endast halvfylla. Även om Alstad skola hade fyllt sina klasser så hade skolan varit dyrare att driva än andra större och mer effektiva enheter. Små skolor som Alstad skola och Klagstorps skola får därför tillägg för liten enhet i bildningsnämndens interna resursfördelning. De extra resurserna kommer från den gemensamma ramen, vilket alltså innebär att andra enheter får lite mindre resurser att röra sig med än de annars hade fått. Att klasserna är halvfylla på Alstad skola innebär ännu större ekonomiska konsekvenser. En elev på Alstad skola kostar i dagsläget ca 30 000 kr/år mer än en genomsnittlig elev i Trelleborgs kommun.

Utöver de ekonomiska konsekvenserna finns det även verksamhetsmässiga konsekvenser förknippade med små grundskoleenheter. Det är svårare att säkerställa en hög och likvärdig kvalitet i undervisningen. Ett fåtal lärare kan innebära att impulserna utifrån blir mer begränsade och att kommunikationen blir känsligare. Detta kan i sin tur innebära en negativ påverkan på utvecklingen av undervisningen. Ett fåtal elever kan också medföra begränsad social och kulturell mångfald, vilket begränsar elevernas möjligheter att möta och behandla olika förutsättningar/perspektiv som ett led i att utvecklas till demokratiska medborgare. En mindre skola har dessutom ofta en rektor som ansvarar för mer än en enhet, vilket får konsekvenser för det nära ledarskapet och begränsar möjligheterna till strategisk ledning av verksamheten.

Alstad skolas otidsenliga lokaler begränsar också möjligheterna att bedriva undervisningen utifrån varje enskild elevs behov och förutsättningar. Eleverna bussas till andra skolenheter för viss undervisning vilket innebär långa skoldagar när skolan måste följa lagstadgad timplan. Fortsatt verksamhet på Alstad skola kräver investeringar i skollokalerna som är svåra att motivera med ett så litet elevunderlag.

Med tanke på hur stor andel av eleverna som väljer en skola i ett annat upptagningsområde eller i en annan kommun (företrädesvis i Vellinge, Malmö eller Lund), är det inte rimligt att utgå från att 30-50 nya bostäder kommer att kunna bidra mer än marginellt till att fylla klasserna på Alstad skola. Den föreslagna nya boendeorten Sydöstra Greve ligger visserligen också inom Alstad skolas upptagningsområde, men den är också placerad precis på gränsen till Vellinge kommun. Familjer som bosätter sig här kommer sannolikt i stor utsträckning välja en skola utanför Trelleborgs kommun.

Anderslöv och Skegrie

Anderslöv och Skegrie är de orter som ska växa mest enligt förslaget till översiktsplan. Utifrån detta menar bildningsnämnden att ytterligare mark för skoländamål bör ritas in i översiktsplanen för framtida behov.

Det finns också fortfarande en osäkerhet kring om den nya förskola som behöver byggas i Anderslöv kommer att genomföras inom ramen för det "Familjens hus" som planeras. Om detta inte blir lösningen på förskolebehovet i Anderslöv så finns det ett akut behov att på kort sikt hitta en annan plats för byggnation av en ny förskola.

Samrådsredogörelsen

I samrådsredogörelsen (daterad 2018-02-15) redovisas bildningsnämndens beslut och yttrande från samrådet. Svar lämnas enligt nedan:

"Till utställningsskedet ska en text om skolan läggas till i handlingen.

Parallellt med framtagandet av översiktsplanen tas ett bostadsförsörjningsprogram fram. I det arbetet har en utredning tagits fram som visar på efterfrågan av bostäder i respektive livskraftig ort. I Alstad har priset för bostäder ökat även om prisbilden fortfarande är låg. Översiktsplanen pekar ut en större utbyggnad än vad framtagen utredning tror att efterfråga i orten är. Fler bostäder än vad översiktsplanen föreslår på en tioårsperiod bedöms därför inte som troligt.

Ytor för skolor kommer att läggas till i Anderslöv och i Skegrie i utställningshandlingen."

Vidare anges, i avsnittet om ändringar efter samrådet, att område för skola har lagts till i Anderslöv. Ytan som lagts till fanns redan utpekad som skolområde i befintlig detaljplan. Område för skola har även lagts till i Skegrie. Området ger plats för en förskola med 8 avdelningar. Därutöver framhålls att det i befintlig detaljplan för Alstad skola finns möjlighet att bygga ut skolan mer. Detta område, som i tidigare förslag var utritat som ett område för bebyggelseutveckling, har lagts till i översiktsplanen.

Ändringar i utställningsförslaget

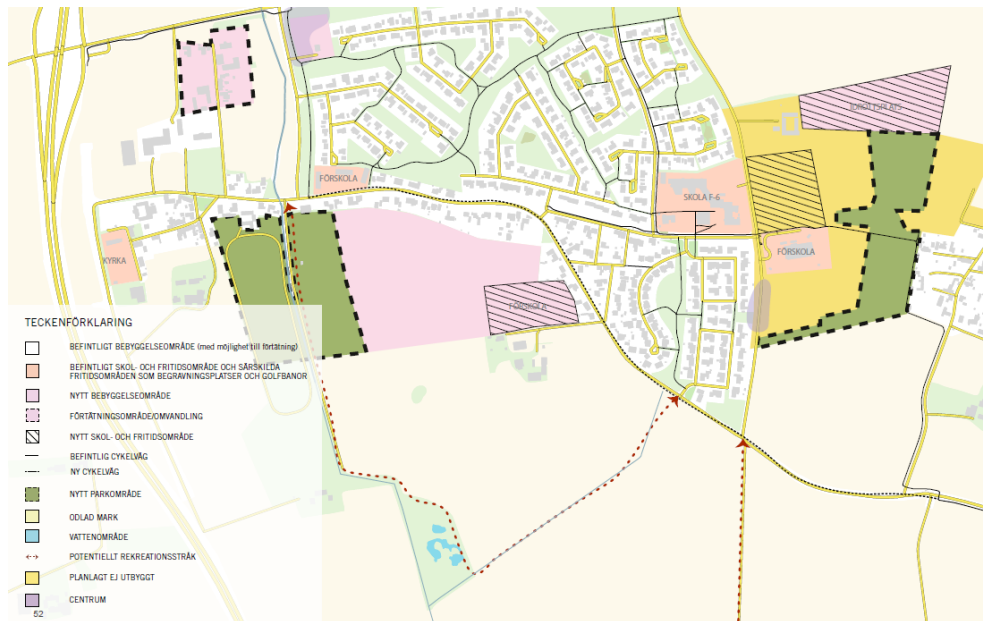
Trots svaret i samrådsredogörelsen har utställningsförslaget inte kompletterades med en övergripande text om skola/utbildning.

I enlighet med vad som redovisas i samrådsredogörelsen har dock ytor för skola/förskola lagts till i Anderslöv, Skegrie och i Alstad.

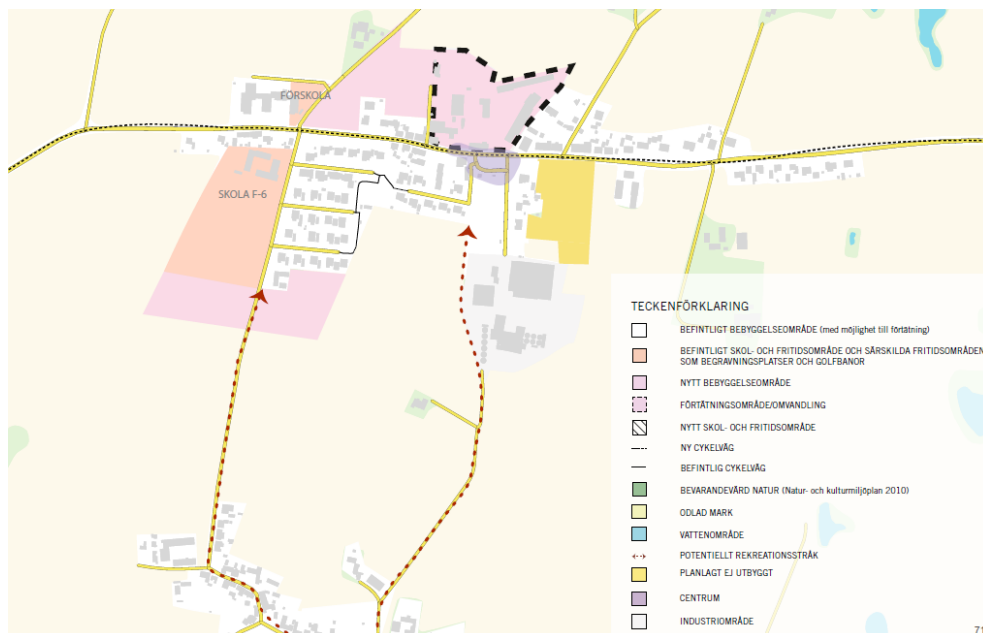
Bild 1 – Markanvändningskarta Anderslöv

Markanvändningskartan från utställningsförslaget visar skolområdet där det är möjligt att utöka befintlig skola med skola/förskola. Kartan visar också det nya skolområdet, Thysells, där det bl.a. planeras för förskola och öppen förskola.

Bild 2 – Markanvändningskarta Skegrie

Markanvändningskartan från utställningsförslaget visar det nya skolområdet där det finns plats för en ny förskola med 8 avdelningar. Kartan visar också det nya skolområdet, som knyter ihop Skegrie skola med Slättens förskola, där etablering av en ny idrottshall och en ny förskola med 8 avdelningar pågår.

Bild 1 – Markanvändningskarta Alstad

Markanvändningskartan från utställningsförslaget visar skolområdet där det finns möjlighet att utöka Alstad skola.

Slutsatser

Bildningsförvaltningen konstaterar att bildningsnämndens synpunkter från samrådet har tillgodosetts vad avser ytterligare ytor för skola och/eller förskola i Anderslöv och Skegrie.

Vad gäller komplettering med ett övergripande avsnitt om skola/utbildning så framgår det av samrådsredogörelsen att det har det funnits en ambition att göra detta. Något avsnitt har dock inte kommit med i utställningsförslaget. Detta beror, i alla fall till delar, på att det var svårt att komplettera det befintliga samrådsförslaget på ett bra sätt. Utifrån detta menar bildningsförvaltningen att utbildningsperspektivet, och andra viktiga övergripande perspektiv kopplat till kommunens vision, mål och strategier, bör lyftas i ett tidigare skede i processen, i samband med framtagande av den här typen av övergripande och strategiska dokument i framtiden.

När det gäller Alstad skola konstaterar bildningsförvaltningen att förslaget till översiktsplan fortsatt inte föreslår en tillräckligt omfattande bebyggelse för att elevunderlaget ska öka i tillräcklig omfattning för att Alstad skola ska kunna fyllas.